

ne văzduhului înneacă tot, oameni și vite, năpustindu-se peste pământ și înghițindu-l.
Innăltă ochii în sus, pe bolta bisericii, căutând soarele și scuturat de friguri, îngână într'un cuvânt:
— Mircea!
Dascălul îl trase de mâncă și-i arătă cu degetul în carte. Ropala se încordă și citi:
„Cela ce răsar soarele peste cei răi și peste cei buni, și dai ploaie peste drepti și peste păcătoși, căută spre noi cu milostivire și înmulțește semințele pământului cu îndurarea ta, rugăm-ne ție, — auzi-ne și ne miluește...”

— Iartă-mă lăstrigă el, Doamne-Dumnezeul meu!
Se clătina ca un om beat.
Dascălul și doi, trei dimprejur, căutau să-l susție. Ropala și-apucă pletele cu amândouă mâinile și răcni:
— Ca fiiiarele unui asupra altuia ne purtăm, și unul altuia trupurile mănecăm!
— Parinte,
— Și unul altuia trupurile mănecăm!
Se făcuse alb. Cu ochii bulbucați, cu gura deschisă, trăgea aerul suflând tare. Și iar se încordă, și, desfăcându-se din mâinile celor ce-l sprijineau, luă căpșuța din mâinile copilului-ajutor, o mișcă de câteva ori și începu să cânte în fața dascălului așurit:
— Slavă ție, Doamne, slavă ție!

XIV

Preparurile și felinarele fură scoase din biserică și tot norodul, cu corul improvizat în jurul dascălului, cu proptu în frunte și cu icoanele, se rânduie, afară pentru procesiune.
Porniră așa, pe ulița satului, în sus, în direcția pădurei, spre câmpurile arse și arăturile pentru hrana cătorra, cereau cerului îndurare.
Și proptul, și dascălul, și corul, cu glasurile-i de copii și mai bătrâne, înaintând prin jarul soarelui, cântau ritmând canoanul pentru ploaie:
„Mult milostive Doamne, auzi-ne pe noi păcătoși, rugăm-ne ție...”
Dar nu apucaseră să facă bine din sat, și lată că, pe șoseaua dinspre pădure, se auziră tropotele unui cal și zgomotul unei căruțe.
„...auzi-ne pe noi păcătoși, rugăm-ne ție...”
Ropala se oprî, și în urmă-i toată procesiunea.
— Vine! vine! strigă el, vine!
Din nou își duse mâna la inimă. Un junglu îi suci buzele și ochii păcură că-i ies din cap.
— Da, Doamne, te-ai! Fie-ți numele lădat și voia implințit răcni el cu un glas ce nu mai avea nimic omnesc. Doamne...
Gura i se suci de tot. Se învârtî de două ori în jurul lui însuși și se prăvăli, peste-o icoană, în praf drumului.
LUDOVIC DAUȘ.

Cerșetorul

Doamna strivește sub șosoni zăpadă și plătiseală... o după amiază pierdută la croitorese și la vitrine...
Acam se întoarce cu capul plin, cu inima goală (ce-i trebuie inimii nu se găsește în magazine).
Rochia nu venia bine, deși la a treia probă; și nu sosiseră cărțile ce de o lună comandase; de le-ar avea acum, le-ar arunca în sobă! (cărțile, când ard, sunt, toate, frumoase...)
Da, astăzi a fost treisprezece — zi nefastă: a auzit că amantul în curând va fi mire și a uitat să cumpere un tub de pastă. Ziua aceasta i-a adus numai nemulțumire.
Codăbind ochii, seara presară pe pat crizanteme și degete trandafirilor pe la gene petrece; vulturi albastre se jirisează din hornuri, crivățul geme; iarna conietizează grații de temeie frumoasă și rece.
La răspântie, se zgărăcește, nins, cerșetorul cersind moartea cu doi ochi și viața cu o mână Doamna se opriste: e chiar motivul în care-i țesut covorul din salon. Numai că acela e de lână.
Scoate-o hârtie albastră și i-o pune în mână și vede astăseară tremurând căldura pe plită și știe că n'o să mai ceară o săptămână, Doamna a plecat, prima oară azi multumită
Noaptea vine abia și sânul în ceruri sună; clopote de bucurii stioase s'atin în nori și parcă nu îndrăznesc, argintat, sări spună: — yezi, bogatii au și ei nevoie de cerșetori...
PETRE STRIHAN

Cronica științifică — Spre revoluția Industriei lumii

Dezagregarea materiei?.. de L. FLORIN

O nouă sursă de energie care va transforma lumea
Ziarele au anunțat nu de mult că învățătorul chimist Wend Gerald a expus rezultatul experiențelor sale de dezintegrare a atomilor la ultimul congres al chimiei ținut în America.
Chimistul Hildebrand, un învățat cu mare renume, susține că experiențele d-ului Wend Gerald, care vor fi continuată în 1925, sunt menite să revoluționeze lumea, dacă vor avea succesul așteptat.

Tungsten transformat în Helin

D-ful Wend reușind să producă temperaturi mai mari ca a stelilor cu ajutorul electricității, și-a propus să transforme materia. În cursul uneia din aceste experiențe a închis un fir de tungsten într'un tub în care făcu vidul. Prin trecerea curentului electric tungstenul s'a transformat în helin, ba se constată și eliberarea unei mari cantități de energie.

Materia transformată în energie

Ferul se poate topi în cuptoare și toate metalele se lichefiază până la 2000 de grade. Încălzind mai departe metalul topit se preface în vaporii.
Putem obține aburi de fer sau platină cum obțim vaporii de apă sau de mercur. Apa fierbe la 100 de grade, mercurul la 360 grade și ferul se preface în vaporii de fer la vreo 3000 de grade.
Materia în orice fază ar fi ea rămâne tot materie. Apa se preface în gheață, gheața topită devine apă care la rândul ei se poate evapora.
Materia se prezintă în 3 stări: solidă, lichidă și gazoasă.

Eliberarea energiei atomice

Pentru a ne face o idee grosolană de energia condensată în materie să ne gândim la condensări de altă natură.
Iată bunăoară pe masă o cutie mică de lapte condensat „Nestle” din Elveția. Câteva lingurițe de praf alb conțin 1 kilogram de lapte „condensat”.
Cam la fel și cu materia, dar în proporții cu mult mai mari.

După Sir OLLIVER LODGE, savantul fizician englez, în vrăstă de aproape 90 de ani, 1 miliard de materie conține în construcția sa atomică energia a 100 tone de cărbune, care ar arde!
Dacă am putea dezintegra materia numai a unui cap de chibrit am obține atâtea căldură încât s'ar putea încălzi o țară întreagă locuim tuturor colaboratorilor „Adevărului Literar”, fără a mai fi trebuită de a cheltui bani pentru atâtea vagoane de lemne!
Pare că în 1925 ne apropiem spre rezolvire problemei eliberării energiei atomice.

Energia unei monede de 1 ban

Am uitat cu toții de mica monedă de aramă 1 BAN, unitatea monetară a României. Aceste monede au dispărut cu totul dela 1916 și copiii de azi vor trebui să meargă la vre-un muzeu pentru a vedea această monedă din pozești.
1 ban de aramă cântărește 1 gram.
După socoteala unui fizician francez, dacă am putea desface atomul cuprinsi într'o piesă de 1 centimă (1 ban), am obține o cantitate de energie suficientă pentru a trece un tren de 20 vagoane, pus în mișcare de această energie, să poată înconjura de 4 ori globul pământului.
Energia atomică a unui gram de materie e echivalentă cu energia furnizată de câteva mil de tone de cărbune.

Cum se va transforma industria?

Posibilitatea utilizării izvoarelor de energie intra-atomică am expus-o într'un articol de popularizare publicat acum 5 ani în ziarul „DIMINEATA”, articol ce a fost citit cu nemăncare chiar de oameni de știință. De profani nu mai vorbim.
Eliberarea energiei atomice va avea ca urmare transformarea rapidă a întregii industrii din lume.
O singură experiență de laborator reușită va face mai mult cât 100 de conferințe parlamentare.
După cum mașinismul a înlocuit puterea slabă a omului, la fel energia atomică va înlocui forța motrice a mașinelor, prea slabă pentru progresele la care am ajuns azi.

Perspectivile viitorului apropiat

Lumea de azi e săracă în energie. Omul își cheltuiește aproape toată energia vieții pentru agonișirea existenței sale.
Energia costă bani și în toate țările s'au organizat consilii ale energiei. Un astfel de consiliu e și la noi.
Energia atomică e singura salvatoare a lumii. Cărbunele se isprăvește, petrolul la fel. Energia devine tot mai scumpă pe zi ce trece.
Generația noastră va avea oare norocul să asiste la cea mai mare revoluție a Istoriei: DEZAGREGAREA MATERIEI?...
Fericite copii viitorului! Cu o părticică de radium ei vor zbura în voie deasupra oceanelor și uzinele lor uriașe vor fi purtate de energia micilor electroni.
Și poate Omul desrobotat de greutățile vieții, prin revoluționarea mijloacelor de producție, va putea fiinde spre perfecția visată veacuri de-a rândul de cugetătorii utopiști.

L. FLORIN Iași, 1924.

SONET

Ce friguroasă-i camera pustie! Și ea bolnavă suferă departe... O vecinicie parcă ne desparte... Dar ce'nsemnează asta: VECINICIE?
De valul lumii stau acum departe Și poate-i mult mai bine... — cine știe — Și tot gândind la ce-o mai fi să fie Am amorjit cu mâinele pe carte.
O fi târziu? Și mă'nfiioară frica... Aș vrea să dorm, să nămăi știu nimica, Să numai știu nimic, nimic de mine...
Să mă'nfrășesc pe veci cu neștiința... Că parcă mi e și silă și rușine Să-mi cânt mereu în versuri suferința.

Donar Munteanu

Din „Turnul de Fildeș” de Mircea Gheorghiu

Rondelele Turnului de Fildeș
In turnul ăst de fildeș rar Închis-am visul de frumos: Lăuntru e armonios: Interior de sanctuar,
De un maestru virtuos Împodobit în chip bizar, In turnul ăst de fildeș rar Înshis-am visul de frumos.
Ecoul trudnic și barbar Al celor mulți și de prisos Ce-l înconjoară sgomotos, — Să intre 'nceacă în zadar In turnul ăst de fildeș rar.

Rondelele Frumosului

Frumosul 'nainte de toate: In artă, în suflet, 'n țire, Sculptat în bronz cuget, simțire, Visări laolaltă-adunate.
E lumea mă'astră 'mpletire Cu țete multiple, ciudate; Frumosul 'nainte de toate, In artă, în suflet, 'n țire.
Din strunele vieții, din toate, Durată: Minunată arzire, O liră de lină simțire, Pe care să cânte, cât poate, Frumosul 'nainte de toate.

Umorul meu Cum ar scrie Lucian Blaga

Psalmul al șaptelea

Păstor al zodilor, Dumnezeu, te-ai ascuns adănc în tainile cerului. Sunt istovit și mă asemăn cu un câine. O, cum mă doare măduva oaselor de trudnică zăbavă în cântarea ta. M'am aplecat peste margină, și nimeni nu mi-a zis: „Primește cheile cerului” (cheile cerului sunt semne de 'ntrebare).
In bulgării ogorului am căutat urmele privirilor tale. Nu erau ele chiar suflurile spinilor? Te țerești de mine.
Iată păsări veninoase Au venit din zenit, — scorburile minții sunt prea scobite — trecând prin mine spre veșnicie. Dumnezeu, cui mă lasi? Rătăcesc pe drumuri neumbrate, serpi din măruntaiele pământului se încolăcesc pe picioarele mele uscate.

IN CUMPARANA NOPTII

Ziua și-a închis zăgazurile cu lăcate grele. Amurgul s'a ascuns după deal în jos după ce a scăpat pe cer naharul cu sângele vieții. Incep să se scurgă apele negre și adânci ale nopții.
Eri, azi și mâine toate așa vor fi: Vulturi mereu vor rătăci uitând de cuiburile din stânci. Inima mea a dat în clocot, sângelui nu mai poate răbda în peștera stearpa O, dacă svârcolirea lui ar străbate moartea și ar ajunge în veșnicie.

Poate cineva de pe drum a înteles strigătul trupului. Cine ești tu care-ai vrut să-mi răscumperi suferinta? Dintru început — cerb ce ții-ai sâzariat coarnele în copacii nopții: semnele nemărginirii, — de ce nu te-am zărit. Fiiți omului si-au zdrobit pașii în munți, intunerul curge nesfârșit, prea târziu e acum să-ți șercesc îndrumarea prin pocăință.

VIRGIL HUZUM

Cel mai frumos

Dar de sărbători este O CARTE

Găsiți la toți chioșcarii și depozitarii de ziare

- BIBLIOTECA „DIMINEATA”
No. 1. — M. Sadoveanu. Războiul Balcanic
No. 2. — I. Agârbiceanu. Diavolul
No. 3. — P. I. Iovae. Spitalul (traducere de Victor Ion Popa)
No. 4. — Gérard de Nerval. Mâna vrăjită (traducere de Eug. Bouraenu)
No. 5. — Oscar Wilde. Crima Lordului Arthur Savile (traducere de Victor Ion Popa)
No. 6. — A. de Herz. Șeful Gării (traducere de Eug. Bouraenu)
No. 7. — Gleb Uspenski. Lăcustele (traducere de M. Sevastos)
No. 8. — Gala Galaction. Toamne de odinioară
No. 9. — Edgar Poe. Fantezii humoristice
No. 10. — Rémy de Gourmont. Secretul lui Don Juan
No. 11. — Gh. Brăescu. Nuvetele
No. 12. — Gala Galaction. Viața lui Eminescu
No. 13. — H. de Balzac. Adia (traducere de Alice Gabrielescu)
No. 14. — Albert Samain. Xenith sau vitrina sentimentală. (traducere de M. Carp)
No. 15. — H. Santielevici. La Montmorency
No. 16. — Blasco Ibañez. Inprumutul răposat
No. 17. — Anatole France. Domnișoara Roxane (traducere de N. Davidescu)

Almanahul Școlarilor

Pe anul 1925 UN ELEGANT VOLUM
CU COPERTA FRUMOS ILUSTRATA CARE NU TREBUE SĂ LIPSEASCA NICI UNUI ȘCOLAR
Prețul Lei 20

ALMANAHUL ZIARELOR „ADEVERUL” ȘI „DIMINEATA”

Lectură instructivă și amuzantă de sărbători PREȚUL LEI 30

Din Viața Universitară

AMINTIRI de G. T. POPA Prețul Lei 15

Clasicismul proletariauului: Panait Istrati

de H. SANIELEVICI Prețul Lei 30

CUCOANA OLIMPIA

DE LUCIA MANTU ROMAN PREMIAT de ZIARUL „DIMINEATA” cu Lei 50.000 PREȚUL LEI 30

Chira Chiralina

(ÎN ROMANEȘTE) de PANAIT ISTRATI Prețul Lei 50